

Title	Hungarológiai kutatás és oktatás Japánban
Author(s)	Suzuki, Hirokazu
Citation	外国語教育のフロンティア. 2020, 3, p. 133-137
Version Type	VoR
URL	https://doi.org/10.18910/75628
rights	
Note	

The University of Osaka Institutional Knowledge Archive : OUKA

<https://ir.library.osaka-u.ac.jp/>

The University of Osaka

Hungarológiai kutatás és oktatás Japánban

日本におけるハンガリー学の研究と教育

SUZUKI, Hirokazu

要約

日本におけるハンガリー学の研究と教育について、以下の2点に注目して、現状と課題、意義について述べる。

まず日本のハンガリー学研究について、ハンガリー学に関連する諸学会や機関について概観した上で、ハンガリー学研究者にとっても、他の人文学諸分野と同様、研究職や教育職を得ることが、しだいに難しくなっていることもあり、ハンガリー研究の専門家を志す学生、院生が減っていることが、大きな問題であることを指摘する。

次に、ハンガリー研究の成果を大学教育においていかに活かすのか、あるいはより具体的には、大阪大学においてハンガリー語専攻およびそれ以外の学生に、ハンガリーに関する講義をすることによってどのような意味があるのかという視点から、筆者自身が豊中キャンパスで開講している共通教育科目「欧米の文化と社会（ハンガリーの歴史と文化）」での教育実践と成果について報告する。この授業を通して、学生はヨーロッパの多様性を知ることに加え、世界の動きを知るためには大国ばかりでなく、ハンガリーのような小国の動きを知ることも重要であることを、具体的な事例を通して学ぶことができることを指摘する。

キーワード：ハンガリー学、学会、大学教育

1. Bevezetés

E sorok célja annak bemutatása, hogy milyen helyzetben van a hungarológiai kutatás és oktatás Japánban. E célt szem előtt tartva az alábbiakban a következő két kérdésre igyekszem választ adni saját tapasztalataim alapján. Az első kérdés, hogy milyen gondokkal és problémákkal küzd a hungarológia tudománya Japánban. A második pedig az, hogy van-e jelentősége és szerepe a hungarológiának az egyetemi oktatásban, és ha van, mi az.

2. Hungarológiai kutatás Japánban

2.1 A kutatók helyzete

A hungarológia kutatói különböző tudományágakban tevékenykednek Japánban is. Többségben vannak köztük a nyelvészek, a közgazdászok és a történészek, de természetesen más szakterületeken

is fontos munkát végeznek a hungarológusok, pl. a művészettörténet, a zenetudomány, a földrajz területén stb. A japán hungarológiai kutatók számát illetően hiányoznak a pontos statisztikai adatok, de számításaim szerint számuk negyven fő fölött van. A japán hungarológusok jellemzően egyedül, más-más kutatóhelyeken vagy oktatási intézményekben dolgoznak. Kivételként említhető ez alól az Oszakai Egyetemen működő magyar tanszék.

2.2 Tudományos társaságok

A hungarológusok a munkahelyükön kívül tudományos társaságokban (pl. The Historical Society of Japan / a Japán Történészek Társulata, The Linguistic Society of Japan / a Japán Nyelvészek Társulata) folytatnak eszmecserét és időnként közös kutatási projekteken működnek együtt más szakemberekkel.

Jelen dolgozatban konkrétan három társaságról szeretnék említést tenni. Az első a The Uralic Society of Japan, azaz a Japán Uralisztikai Tudományos Társaság, amelyet a hetvenes évek elején alapítottak. Főként olyan nyelvészekből áll, akik az uráli nyelveket kutatják, de más tudományok szakemberei is megtalálhatók a tagok között, például néprajzkutatók vagy történészek. A társaság orgánuma az *Uralica*, amelyet az utóbbi években rendszerint két évente jelentetnek meg, amelyben a tagok különböző nyelveken; japánul, angolul, magyarul, finnül stb teszik közzé kutatásuk eredményeit.

A következő társaság az Association for East European Studies, azaz a Kelet-Európai Kutató Társaság. Ezt 1975-ben hozták létre. Folyóirata, a *The Journal of East European Studies* minden évben megjelenik. A tagok száma körülbelül százhetven, jelenleg túlnyomóan történészek, bár korábban elég sok irodalmár és közgazdász is aktívan részt vettek a tagként a társaság programjain és rendezvényein.

A fent említett két társaság fontos szerepet vállal abban, hogy a hungarológusok eszmecserét folytathassanak azokkal a szakemberekkel, akik olyan országok vagy olyan kultúrák kutatásával foglalkoznak, amelyeknek a magyarokkal és Magyarországgal szoros kapcsolatuk van. Ennek nagy jelentősége volt és van abban, hogy a magyarságtudomány ne szigetelődjön el Japánban, és a hungarológusok együtt tudjanak működni a más szakterületeken tevékenykedő kutatókkal. Ugyanakkor elmondható, hogy sokáig hiányzott egy hungarológiai társaság Japánban.

Ez a helyzet nemrégiben, 2013. februárban megváltozott, amikor megalapult a Japán Hungarológiai Társaság. Erről a társaságról elmondható, hogy még gyerekcipőben jár, hiszen még csak hat éve létezik és még nem rendelkezik saját orgánummal. Mindazonáltal egyre fejlődik, és ma már több mint harminc tagból áll. Mindenképpen érdemes figyelni rá, és együtt dolgozni ezzel a társasággal vagy éppen a társaságban. Azt reméljük, hogy a társaság tovább fejlődik és hamarosan

saját folyóirata is lesz. Ezáltal fejlett tudományos társasággá válhat és nagy szerepet vállalhat a japán hungarológia további előrehaladásában

Pozitív tehát több olyan társaság működik Japánban, amelyek fontos szerepet játszanak, játszhatnak a hungarológia fejlődésében. Vannak azonban gondok is. Az egyik nagy gond a kutatók utánpótlásának és a fiatal kutatók képzésének biztosítása (Akiyama 2014: 30)¹⁾. Ahogy már említettem, Japánban a hungarológusok egymástól elkülönülten, más-más egyetemen vagy intézetben dolgoznak. Japánban az Oszakai Egyetem magyar tanszékén kívül nem létezik olyan oktatási intézmény, ahol szisztematikusan lehetne képezni hungarológiai szakembereket. Ezen felül a fiatal kutatóknak Japánban (is) egyre nehezebb állást kapni az egyetemeken vagy kutatóintézetekben, különösen a humán tudományok területén. Így a japán egyetemeken egyre kevesebb diák választja a hungarológus pályát.

3. A hungarológia jelentősége az egyetemi oktatásban

E folyóiratnak, azaz *Frontier of Foreign Language Education*nak 2018-ban megjelent számában Okamoto Mari kolléganőm részletesen bemutatta az Oszakai Egyetem magyar tanszékén folyó oktatást, ezért itt ennek megismétlésétől eltekintek, és arról az országismeret óráról számolok be részletesebben (Okamoto 2019), amelyet magam tartok az Oszakai Egyetemen különböző karok elsőéves hallgatói részére. A magyar szakosok száma évfolyamonként 15 körül mozog, és ezen hallgatók szinte mindegyike jár erre az órára.

Az óra címe „A magyar történelem és kultúra.” Az óra tematikája a következő: nyelv, földrajz, éghajlat, ételek, híres magyarok, főváros, világörökségi helyek, történelem, a berlini fal leomlása és Magyarország, a rendszerváltozás utáni politika és gazdaság stb.

A beiratkozott hallgatók száma 2012-ben 114 fő, 2013-ban 123, 2014-ben 165, 2015-ben 101, 2016-ban pedig 51 fő volt. Általában minden évben a beiratkozottak körülbelül 80%-a jár rendszeresen órára. Szinte minden karról jelentkeztek hallgatók, pl. a bölcsészkarról, a jogi, a gazdasági, az idegen nyelvi, a természettudományi, a műszaki, és az orvosi karról stb.

Az óra célja az, hogy a hallgatók belekóstoljanak Európa sokszínűségébe. Ez azért fontos, mert Japánban a fiatal diákok általában csak bizonytalan, nem világos ismeretekkel rendezkednek Európáról, és meglévő ismereteik is elsősorban nyugat-európai országokra vonatkoznak. A magyar szakosok számára ezen kívül az is feladat, hogy elsajátítsák a hungarológiához szükséges alapvető ismereteket.

A hallgatók véleményéből vagy megjegyzéseiből egyértelmű, hogy többségük megérti az óra célját. Bizony minden évben elég sok olyan hallgató van, aki csak a kreditért regisztrált és a szemeszter elején nem érdeklődött a magyarok vagy Magyarország iránt, a szemeszter

végén azonban sokan írnak ilyen véleményeket: „*A szemeszter elején nem tudtam semmit Magyarországról, de most arra gondolok, ha lesz alkalom, szeretnék Magyarországra utazni, hogy saját szemmel láthassam Magyarországot.*” Ezekből a szavakból nyilvánvaló, hogy az órán tanuló hallgatók érdeklődnek az európai sokszínűség iránt, és biztos, hogy az órán bemutatott képek és videók, amelyek által a hallgatók megismerhetik Magyarország szépségét, hatnak diákokra. (Megjegyezhetjük, hogy nem könnyű feladat a tanár számára, hogy naprakész, aktuális, jó minőségű, sőt japánul beszélő videó anyagot találjon.)

Azok a hallgatók, akikben tudatosul Európa sokszínűsége, felismerik azt, hogy árnyalni kell az úgymond „nyugati országokat” vagy nagyhatalmakat középpontba állító világszemléletet, és azt, hogy nem elég a nagyhatalmakra figyelni ahhoz, hogy jól megismerjék a globalizált világot. Ezt például azon tény alapján ismerik fel, hogy a berlini fal leomlásában annak idején a magyar politika nagy szerepet játszott. Elmondhatjuk tehát, hogy nemcsak a magyar szakosok részére érdemes országismeret órát tartani, hanem a nem magyar szakos diákok részére is.

4. Összegzés

Tanulmányom első kérdésére, miszerint mi a probléma a japán hungarológiában, a válasz az, hogy a hungarológiai kutatók, oktatók utánpótlása nagy gondot jelent.²⁾

Második kérdésemre, hogy van-e jelentősége a hungarológiának az egyetemi oktatásban, és ha van, milyen, az a válasz, hogy a hungarológiának igenis van jelentősége. A hungarológiai tematikájú tanórákon a hallgatókban tudatosul Európa sokszínűsége, és megismerkednek a sokszínű Európával egy másik részével. A fiatal japán hallgatók számára van jelentősége és értelme annak, hogy a globalizált világban megismerjenek egy olyan kis országot, mint Magyarország.

Jegyzetek

- 1) Akiyama Shingo hozzánk hasonló véleményre jut, bár ő főleg történeszekről szól.
- 2) Ezzel a problémával kapcsolatban felmerül az a kérdés is, hogy vannak-e hasonló gondok Kínában és Koreában, és ha a válasz igen, mi a teendőnk. A 2016. augusztusban Pécsen tartott VIII. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszuson a Hungarológia a Távol-keleten című szimpóziumban elhangzott Park Soo Young professzor (Hankuk Idegennyelvi Egyetem) előadásából, amelynek a címe „Hungarológia Dél-Koreában: a kezdetektől napjainkig és tovább (?)” már tudjuk, hogy Koreában hasonló gondok vannak, mint Japánban. Kínában viszont Wang Qiuping (Beijing Idegennyelvi Egyetem) professzornak „A magyar nyelvoktatás és a magyar kultúra terjesztés Kínában” című előadása szerint más lehet a helyzet, nem küszködnek ilyen jelegű gondokkal.

Irodalom

AKIYAMA, Shingo

- 2014 „A Magyarország-kutatás múltja és jelene Japánban”, in *Átmeneti zónák és áramlási terek a Balkánon* (Mediterrán és Balkán Fórum, 2. Különszám), 26-30.

KIMURA, Makoto

- 2014 „A Balkán-kutatás múltja és jelene Japánban”, (fordította SUZUKI Hirokazu) in *Átmeneti zónák és áramlási terek a Balkánon* (Mediterrán és Balkán Fórum, 2. Különszám), 32-38.

OKAMOTO, Mari

- 2019 „A magyar mint főszak a japán felsőoktatásban”, *Frontier of Foreign Language Education*, 2, 169-180.